

علكم بالقرآن

قال النبى الأكرم (ص): «إذا التبت علكم الفتن كقطع الليل المظلم فعلىكم بالقرآن»!

القرآن نورٌ وهدى يُخرج المجتمع الإنساني من الموت إلى الحياة ومن اليأس إلى الرجاء ومن الكسل إلى النشاط ومن الشكون إلى الحركة. وهو لا يسمح للناس أن يتركوا الدنيا بذريعة الحصول على الآخرة، بل يجعل الدنيا وسيلة للحصول على العقبى. وإليك الآن بعض الآيات حول هذا الشأن:

إن القرآن الكريم قد عدّ المواهب الطبيعية والنعم الإلهية رزقاً للإنسان ووسيلة لبقاء حياته ودوام عيشه وسبباً لحركته نحو الكمال والرشد ﴿ونزلنا من السماء ماءً مباركاً

فَأْتَبْنَا بِهِ جَنَاتٍ وَ... رِزْقًا لِلْعِبَادِ ﴿ فَنَهَى الْإِنْسَانَ عَنْ تَحْرِيمِ هَذِهِ النِّعَمِ عَلَى نَفْسِهِ ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْرَمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ ﴿ وَهَذَا الْخِطَابُ عَامٌّ مُوجَّهٌ إِلَى بَنِي آدَمَ أَجْمَعِينَ، وَلَا يَخْتَصُّ بِالْأَغْنِيَاءِ ﴿ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ، قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ﴿

من واجب الإنسان أن يسعى للاستفادة من هذه النعم في طريق حركته نحو الكمال والرشد ولا ينسى مسؤوليته تجاه خالقه. قال الإمام عليّ (ع): «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَ النِّعْمَةِ عَلَى عَبْدِهِ!» فَمَنْ ضَيَّعَ النِّعَمَ بِاسْتِفَادَتِهِ فِي غَيْرِ طَرِيقِ الْحَقِّ فَقَدْ كَفَرَ بِهَا. إِنَّ الْقُرْآنَ يُوَكِّدُ أَنَّ لِهَذَا الْعَالَمِ سُنَنًا وَقَوَانِينَ لَا تَتَّعَبِرُ ﴿ فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿ وَمَنْ اسْتَفَادَ مِنْ هَذِهِ السُّنَنِ يَصِلْ إِلَى غَايَتِهِ، وَلَا فَرْقَ

في ذلك بين أن يكون الإنسان مؤمناً بالله أو غير مؤمن به، مُسْلِماً أو غير مسلمٍ، لأنَّ
الأسماء والعناوين لا قيمة لها مادامت لم تَقْتَرِنِ بالعمل!

لَمَّا فَتَحَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) مَكَّةَ قَامَ عَلَى الصَّفَا فَقَالَ: «يَا بَنِي هَاشِمٍ، يَا بَنِي
عَبْدِ الْمُطَّلِبِ! ... لَا تَقُولُوا إِنَّ مُحَمَّدًا مِنَّا، فَوَاللَّهِ مَا أَوْلِيَائِي مِنْكُمْ وَمَنْ غَيْرِكُمْ إِلَّا
الْمُنْتَقُونَ... إِنَّ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلَكُمْ».

وهذا الإنسان لا يَبْتَئِسُ وَإِنْ رَأَى أَنَّ قُوَى الظُّلْمِ مُسَيِّرَةٌ عَلَى الْعَالَمِ، لِأَنَّهُ قَدْ آمَنَ بِـ
﴿أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ﴾ وَيَعْلَمُ أَنَّ الْحَقَّ هُوَ الْبَاقِي وَأَنَّ ﴿الْبَاطِلَ كَانَ
زَهُوقًا﴾

﴿وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ﴾

حول العصر

* اِنْتخِبْ عنواناً آخَرَ لِلنَّصِّ عَلَى حَسَبِ رَأْيِكَ:

- المُنْجَمِ الْإِنْسَانِي ● الْقُرْآنُ هَادٍ ● سُنَنُ الْعَالَمِ

* أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ:

١ هل يَسْمَحُ الْقُرْآنُ لِلنَّاسِ أَنْ يَتْرُكُوا الدُّنْيَا؟

٢ ماهو رأيُ الْقُرْآنِ بِالنَّسْبَةِ إِلَى سُنَنِ الْعَالَمِ؟

٣ كيف تَكُونُ رُؤْيَةُ الْإِنْسَانِ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ حَوْلَ سَيِّطْرَةِ قُوَى الظُّلْمِ؟

* اِنْتخِبِ الْآيَةَ الْمُنَاسِبَةَ لِمَفْهُومِ النَّصِّ:

- ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾
- ﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ﴾
- ﴿وَرَتَّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا﴾

* اذْكُرِ الْمُتَضَادَّ لِكُلِّ مِنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ مُسْتَعِينًا بِالنَّصِّ:

الرَّجَاءُ ، الْحَرَكَةُ ، الْحَيَاةُ ، النَّشَاطُ ، الْعُقْبَى ، أَحَلُّ ، الْحَقُّ

اعراب منادی

ادوات ندا

منادی

أَيْهَا

أَيُّهَا

مقدمه

انسان گاهی برای فراهم ساختن شرایط مناسب به منظور انتقال مطلب به مخاطب، ناچار می‌شود که او را با ذکر نام و نشان مورد ندا و خطاب قرار دهد و این امر هنگامی اتفاق می‌افتد که یا مخاطب غافل است و به سخن او گوش نمی‌دهد، و یا اهمیت سخن به اندازه‌ای است که جلب نظر و توجه بیش از حد مخاطب را می‌طلبد، و یا نیاز متکلم و درخواست او به گونه‌ای است که تنها مخاطب خاصی می‌تواند پاسخ‌گوی او باشد.

در این درس می‌خواهیم با «اسلوب ندا» آشنا شویم و حالت‌های مختلف منادی را با یک دیگر مرور کنیم!

فروا ئد اما در این درس چه چیزهایی را می‌خواهیم یاد بگیریم؟!

چگونه مخاطب مورد نظر (منادی) را صدا بزنیم؟!

اعراب منادی چگونه است؟

گاهی حرف ندا از جمله حذف می‌شود.

أَيُّهَا و أَيْهَا نیز برای ندا به کار می‌رود.

اسلوب

پس از ذکر مقدمه و ایجاد انگیزه از طریق برانگیختن سؤال و با استفاده از داستان «تمهید»، وارد موضوع درس می‌شویم. جملات مختلف ندایی را ملاحظه می‌کنیم و مشابه آن‌ها را به کار می‌بریم و با تکرار و تمرین و مسابقه پیرامون موضوع درس، بحث جدید را فرا می‌گیریم.

تَشْتَكِي السَّيِّدَةُ مَجْدِيَّ وَقُولُ : أَرَى
الْأَوْلَادَ لَا يَهْتَمُّونَ بِمَا أُطَلِّبُ مِنْهُمْ بَعْضَ الْأَحْيَانِ ،
وَلَا أُذْرِي لِمَاذَا؟!

يَتَعَجَّبُ الْوَالِدُ مِنْ هَذَا الْكَلَامِ فَيَسْأَلُ الْأَوْلَادَ : أَصَحِيحٌ مَا نَقُولُ وَالذِّكْمُ؟!
سعيد : أبتاه! نحن لا نلتفت أبداً... نَظُنُّ أَنَّ الْوَالِدَةَ تَتَكَلَّمُ مَعَ نَفْسِهَا وَتُرِيدُ أَنْ تُخْبِرَ
عَنْ شَيْءٍ.

فاطمة : على سبيل المثال تقول الوالدة : ... انْقَضَى النَّهَارُ وَأَعْمَالُ الْبَيْتِ بَاقِيَةٌ...!
أو تقول .. أين الصَّحِيفَةُ؟!

جواد : فَمِنْ أَيْنَ نَعْرِفُ أَنَّ الْوَالِدَةَ قَدْ قَصَدَتْني مِثْلًا ، أَوْ قَصَدَتْ سَعِيدًا... أَوْ فَاطِمَةَ...
الوالد : صَحِيحٌ... الْحَقُّ مَعَ الْأَوْلَادِ...!
خوب! به نظر شما خانم مجدی چگونه می تواند خواسته ی خود را روشن تر بیان کند؟

به نمونه های ذیل توجه کنیم :

علم يا اللَّهُ! أَرْزُقْنَا طَاعَتَكَ!

مضاف يا صَاحِبَ الْقُدْرَةِ! لَا تَنْسَ يَوْمَ الْحِسَابِ!

منادی هرگاه به شکل مضاف
آورده شود، منصوب می گردد و
هرگاه به شکل علم، مبنی بر ضم.
مبنی بر ضم یعنی استفاده از
تنوین ممنوع!

تنوین، مختص اسم های
معرب است.

برای صدا کردن، از چه حرفی استفاده شده است؟ ✓

ویژگی اسم هایی که مورد ندا قرار گرفته اند چیست؟ ✓

اعراب اسم های مورد ندا چگونه است؟ ✓

مهمترین حروف ندا ... (یا ، من) است .
 به ... (اسم ، فعل ، حرف) پس از حرف ندا، «منادی» می‌گوییم .
 منادای علم ... (مبنی بر فتح، مبنی بر ضم) است و منادای مضاف ...
 (مرفوع، منصوب)

نادِ الْأَسْمَاءِ التَّالِيَةِ:
 جواد ، فاطمة ، عليّ، مریم ، كاتب الدرس ، طالب المدرسة ، سعيد ، سميرة ، حافظ القرآن

مکملها

- ۱ حرف ندا، گاهی حذف می‌گردد، و این امر از سیاق و معنای عبارت فهمیده می‌شود: ﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً﴾
- ۲ هرگاه اسم، دارای «ال» باشد، قبل از آن کلمه‌ی «أَيُّهَا» (برای مذکر) و «أَيَّتُهَا» (برای مؤنث) آورده می‌شود: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ! جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ﴾
 يَا أَيَّتُهَا الطَّالِبَاتُ! مُسْتَقْبَلُ الْبِلَادِ بِأَيْدِيكُمْ.
- ۳ منادی در بسیاری از موارد منصوب می‌آید هرچند مضاف نباشد:
 يَا بَصِيرًا بِالْعِبَادِ اغْنِنَا!
- ۴ منادی گاهی مبنی بر ضم می‌آید هرچند علم نباشد: يَا طَالِبَةُ! خُذِي وَرَقَتَكَ! که در این صورت آن را «نکره‌ی مقصوده» می‌نامیم.
- ۵ «اللَّهُمَّ» گاهی به جای «يا الله» به کار می‌رود؛ يا الله = اللَّهُمَّ

۱- در این صورت «أَيُّ - آيَةٌ» منادی (نکره‌ی مقصوده) به شمار می‌آیند، و اسم پس از آن‌ها، مرفوع، بنا بر تابعیت است.

صَحَّحَ الأَخْطَاءَ:

- يا رحمانُ! يا رحيمُ!
- يا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ، يا رافعُ الدَّرَجَاتِ!
- يا ذا الجُودِ والإِحْسَانِ، يا ذو الرَّحْمَةِ والرِّضْوَانِ!
- يا غَنِيًّا لا يَفْتَقِرُ، يا صادِقًا لا يُخْلِفُ؛ خَلِّصْنَا!
- أَيُّهَا النَّفْسَ إِلَى مَتَى الغَفْلَةُ؟!

* * *

المستفرك

١ «واو» انواع مختلفى دارد :

الف – واو حالیه (که قبلاً با آن آشنا شده ایم)

ب – واو عاطفه (حرف عطف) : که کلمه ی ما بعد آن (معطوف) از نظر اعراب تابع ما قبل (معطوف علیه) است :

﴿وَسَحَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ﴾
مفعول به معطوف

﴿يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُم بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ﴾
مجرور بالباء معطوف

ج – واو قسم (حرف جر) که اسم پس از آن مجرور است : وَاللَّهِ، وَالْعَصْرِ

۲ افعالی که مجرد آن‌ها حرف مشدّد دارد (مضاعف) از قبیل : «سَدُّ» (سد کرد، اصلاح و ترمیم کرد)، «رَدُّ» (رد کرد، بازگرداند)، «عَدُّ» (به حساب آورد، شمرد)، «سَرُّ» (خوشحال کرد)، «حَجَّ» (حج کرد، قصد کرد)، «فَرَّ» (فرار کرد)، در امر و مضارع مجزوم، حرف مشدّد آخر آن‌ها گاهی ساکن نمی‌گردد و در این صورت معمولاً با فتحه می‌آید :

اللَّهُمَّ! سَدِّ فَقَرْنَا بِغِنَاكَ!
إِلَهِي! لَا تَرُدِّ حَاجَتِي!

۱ عَيْنٌ إِعْرَابِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي أُشِيرَ إِلَيْهَا بِخَطِّ:

— ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ﴾

— ﴿وَالْفَجْرِ وَلَيَالٍ عَشْرٍ﴾

— لَا تَكْذِبُوا وَ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ.

۲ صَحَّ الْأَخْطَاءُ:

— اللَّهُمَّ رُدِّ كُلَّ غَرِيبٍ!

— قُبِضَ عَلَى الْمُجْرِمِ وَلَمْ يَفِرُّ.

— لَمْ أُسْرَ مِنْ فَشَلِهِ.

لِلتَّطْبِيقِ

اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ اَجِبْ عَنِ الْاَسْئَلَةِ :

﴿وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾

اِيْهَا الْاَعْرَاءُ! لَقَدْ كَرَّمَ الْاِسْلَامُ الْعِلْمَ وَالْعُلَمَاءَ وَعَدَّهُمْ

مِنَ الْمَجَاهِدِيْنَ فِي سَبِيْلِ اللّٰهِ. وَهَذَا كَانَ سَبَبَ تَقَدُّمِ

الْمُسْلِمِيْنَ الْعِلْمِيِّ فِي مَجَالِ الْفِكْرِ وَاِكْتِشَافِ اَسْرَارِ

الْكُوْنِ. قَدْ نَبَغَ فِي الْاِسْلَامِ عِلْمَاءٌ فِي الطَّبِّ وَالْفَلَكَ

وَالْكِيْمِيَاءِ وَالصِّيْدَلَةِ وَعِلْمِ الْبِحَارِ وَالْجُغْرَافِيَا

وَالرِّيَاضِيَّاتِ وَالْجَبْرِ وَالْهَنْدَسَةِ وَرَصَدِ النُّجُوْمِ. كَانَ

الْمُسْلِمُوْنَ يَرْحَلُوْنَ اِلَى اَقْصَى الْاَرْضِ بَاحِثِيْنَ عَنِ الْعِلْمِ،

بَيْنَمَا كَانَتْ اُوْرُوْبَا تُدْخِلُ عِلْمَاءَهَا فِي زُمْرَةِ الْمَارْقِيْنَ مِنَ الدِّيْنِ

وَالْخَارِجِيْنَ عَنِ الْكَنِيسَةِ! لَقَدْ اعْتَرَفَ بَعْضُ الْعِلْمَاءِ الْاُوْرُوْبِيِّيْنَ

مِنَ الْمَعَاصِرِيْنَ بِفَضْلِ الْعِلْمَاءِ الْمُسْلِمِيْنَ فِي الْقُرُوْنِ الْمَاضِيَةِ...

يَقُوْلُ اَحَدُهُمْ : يَا عِلْمَاءَ الْاُمَّةِ! اِعْلَمُوْا، اَنْنَا حِيْنَ نَنْظُرُ اِلَى كُتُبِ

الْمُسْلِمِيْنَ تَاْخُذُنَا الدَّهْشَةُ لِاَنْنَا نَجِدُ فِيْهَا اَرَاءً وَنَظَرِيَّاتٍ كُنَّا نَعْتَقِدُ

اَنْنَا قَدْ طَرَحْنَاهَا لِاَوَّلِ مَرَّةٍ!

١ كيف كانت أوروبا تعامل علماءها؟

٢ لماذا تقدّم المسلمون في العلوم؟

٣ أعرب ما أشير إليه بخطّ.

للإعراب والتحليل الصرفي لما أُشير إليه بخط:
«سورة الحمد والتوحيد»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ
وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ *

١- يولد: مضارع مجهول از «وَلَدَ، يَلِدُ». فعل مثال در مضارع مجهول، برخلاف معلوم آن، حرف عله اش حذف

نمی شود.

برای دریافت معنا و مفهوم یک عبارت، لازم نیست که تمامی لغات موجود در آن را قبلاً خوانده باشیم. چه بسا معنای یک کلمه از کلمات هم خانواده‌ی آن معلوم می‌شود و یا گاهی قرائنی چون موضوع متن، واژگان مجاور و... به فهمیدن معنای متن کمک می‌کند. به آیات شریفه‌ی ذیل توجه کنیم:

﴿يُمْتُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا، قُلْ: لَا تَمْتُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ، بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ

عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ﴾ در این آیه، کلمه‌ی «يُمْتُونَ» برای ما واژه‌ی جدیدی

است. اما مراجعه‌ی ذهنی به کلمات هم خانواده‌ی آن از قبیل «مَمْت» ما را راهنمایی می‌کند که «يُمْتُونَ» باید به معنی «مَمْت می‌گذارند» باشد!

﴿وَجَوْهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ صَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ وَجَوْهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ﴾ کلمات «مُسْفِرَةٌ»

و «غَبَرَةٌ» دو واژه‌ی جدید هستند. اما با توجه به کلمات «صَاحِكَةٌ» و «مُسْتَبْشِرَةٌ» باید دریابیم که

معنای «مُسْفِرَةٌ» نیز در همین محدوده است: چهره‌ی شاد و خندان، خوشحال، چهره‌ی باز، و در

مورد «غَبَرَةٌ» با توجه به کلمات هم خانواده‌ی این کلمه از قبیل «غبار» (گرد و غبار) و از طرفی از آن

جا که در مقابل «وجوه یومئذ مسفرة...» آمده، باید دریابیم که چهره‌ی «غَبَرَةٌ» مخالف چهره‌ی نوع

اول است: ناراحت، گرفته، غبارآلود و...

۱ با توجه به هم خانواده‌های کلماتی که زیر آن‌ها خط کشیده شده، معانی این کلمات را

حدس بزنیم:

﴿أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ﴾ نیکوکاران، بدکاران، طلوع صبح

﴿مَا عَزَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ﴾ مغرور کرد، خوشحال کرد، نابود کرد

۲ معانی کلماتی را که زیر آن‌ها خط کشیده شده، با استفاده از هم خانواده‌ی آن‌ها، حدس بزنیم:

﴿وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ (بِالَّذِينَ) إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ﴾

﴿إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ﴾

۳ با توجه به کلمات مجاور، معنای کلمه‌ای را که زیر آن خط کشیده شده حدس بزنیم:

— ﴿إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ﴾ کور شود، تاریک شود، بزرگ شود

— ﴿نَصَلَى نَاراً حَامِيَةً﴾ سوزان، چشمه، مهربان

— ﴿أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ وَلِسَاناً وَشَفَتَيْنِ﴾ پا، دست، لب

الصور الجمالية في القرآن الكريم

«وصل و فصل»

متکلمم بلیغ هنگام سخن گفتن بر دو نکته آگاه است: اولاً، می داند که چه می خواهد بگوید و قصد او از عباراتی که ادا می کند چیست؟! ثانیاً، برخی علوم ادبی را می داند و بعضی مسائل نحوی و بلاغی را می شناسد. آنگاه با رعایت این دو، سخن خود را بر زبان می آورد. در چنین حالتی متکلمم باید بداند که جملات خود را کجا به وسیله ی «واو» به عبارت قبل عطف کند (وصل) و کجا این «واو» را نیاورد (فصل)!

در زبان عربی (بر خلاف فارسی) اصل بر این است که جملات، تا آن جا که ممکن است، به وسیله ی یکی از حروف عاطفه به یک دیگر «متصل» باشند.

ولی گاهی به عللی بلاغی این کار صورت نمی گیرد و بین جملات به جای «وصل» حالت، «فصل» برقرار می شود. به آیات ذیل توجه کنیم:

﴿فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا، إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا﴾

در این جا جمله ی دوم به جمله ی اول «وصل» نشده است، زیرا آیه ی دوم تأکیدی است برای جمله ی اول؛ بنابراین نیازی به عطف کردن نداشته است.

﴿لَا يَجْرُوكَ غُلَامٌ، إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾

در این جا نیز به خاطر آن که جمله ی دوم «خبریه»^۱ است و جمله ی اول نهی و «إنشاء»، بدین سبب مناسبتی برای عطف کردن آن ها به یک دیگر وجود ندارد.

﴿إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ، وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ﴾

هر دو جمله خبریه هستند و میانشان از این جهت تناسب وجود دارد، بدین سبب

به وسیله ی «واو» بر یک دیگر عطف شده اند.

﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾

هر دو جمله إنشائیة هستند (یکی امر و دیگری نهی) از این رو به واسطه ی «واو» بر یک دیگر عطف شده اند. در آیات ذیل علت «فصل» و «وصل» را مشخص کنیم:

﴿تَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالتَّوَدُّانِ﴾

در نیکوکاری و برهیزکاری، همکاری کنید نه در گناه و تجاوز.

﴿أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ، أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ﴾

بدانید که آن چه در آسمان ها و زمین است از آن خداست. آگاه باشید که وعده ی خدا حق است.

﴿وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِإِعْدٍ، وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾

و هر کس، باید بنگرد که برای فردایش چه فرستاده است و تقوای خدا پیشه کنید که خدا بر کارهایی که انجام می دهید آگاه است.

علمای بلاغت گفته اند: البلاغة هي معرفة الفصل والوصل!

با توانایی بر سه موضوع «ترجمه»، «قواعد»، «بلاغت» به اهداف مورد نظر در آموزش زبان قرآن نائل می شویم!

۱- جمله یا «خبریه» است و یا «إنشائیة». جمله های انشائیة عبارتند از: امر، نهی، استفهام، ندا، و ...
 ۲- گاهی برای تأکید عبارت، بر سر خبر یک لام می آوریم.

اقرأ الدعاء التالي و ترجمه إلى الفارسيّة:

اللَّهُمَّ أَعْنِ كُلَّ فَقِيرٍ! اللَّهُمَّ أَشْبِعْ كُلَّ جَائِعٍ! اللَّهُمَّ أَفْضِ دَيْنَ
كُلِّ مَدِينٍ! اللَّهُمَّ فَرِّجْ عَن كُلِّ مَكْرُوبٍ! اللَّهُمَّ رُدِّ كُلَّ غَرِيبٍ! اللَّهُمَّ
فُكِّ كُلَّ أَسِيرٍ! اللَّهُمَّ أَصْلِحْ كُلَّ فَاسِدٍ مِنْ أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ! اللَّهُمَّ
اشْفِ كُلَّ مَرِيضٍ! اللَّهُمَّ سُدِّ فَقْرَنَا بِغِنَاكَ! اللَّهُمَّ غَيِّرْ سُوءَ حَالِنَا بِحُسْنِ
حَالِكَ! اللَّهُمَّ أَفْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ!

حاسبوا قبل أن تحاسبوا

نقد و بررسی

دانش‌آموزان کلاس سوم دبیرستان... در نظر دارند با توجه به نزدیکی پایان سال تحصیلی، همایشی تحت عنوان «نقد و بررسی» داشته باشند. در این همایش، کارنامه‌ی یک سال تحصیلی آموزش زبان عربی مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد. موضوعات همایش عبارت است از:

۱ اهداف آموزش زبان عربی در مقطع متوسطه

۲ اهمیت آموزش زبان عربی برای ما ایرانیان

۳ میزان پیشرفت دانش‌آموزان در زمینه‌ی فهم و ترجمه‌ی متون

۴ توانایی دانش‌آموزان در ترجمه و فهم متون خارج از

کتاب‌های درسی

۵ میزان استفاده از زبان عربی برای تدریس و بیان مطالب، در

طول سال تحصیلی

۶ کارکرد گروه‌های درسی در زمینه‌های ترجمه، قاعده و مکالمه

۷ تقدیر از دانش‌آموزان فعال در زمینه‌ی فعالیت‌های فوق برنامه

دانش‌آموزان دبیرستان...

روز: ...، ساعت: ...